

The author's editor: el corrector de l'autor, una figura que respon a les necessitats dels que publiquen dins dels processos editorials moderns

Mary Ellen Kerans

Presidenta de Mediterranean Editors and Translators

mekerans@telefonica.net

La figura del corrector de l'autor està de plena actualitat: és una resposta de la societat i del mercat a la reestructuració de les editorials que va començar amb la crisi econòmica dels anys setanta i que s'ha accelerat amb la informatització de la publicació, fenòmens que han deixat la responsabilitat de la qualitat textual cada cop més en mans dels autors. El *corrector de l'autor* —direm *author's editor*— és una persona assignada per un autor o un grup per donar un suport fonamentalment lingüístic però sovint conceptual i organitzatiu, durant una part o durant tot el procés de redacció i preedició. Així, es diferencia del corrector d'editorial o de revista, que està condicionat pels interessos d'un comitè editorial, per una empresa o per un manual d'estil. Un *author's editor* és lleial només als interessos de l'autor i els objectius que té aquest pel seu escrit.

Procuraré explicar per què els autors senten la necessitat d'una ajuda en la preparació de manuscrits. Evidentment n'hi ha demanda entre els científics i acadèmics —també entre les institucions i empreses— en els països no anglòfons. Però cal mencionar que els usuaris d'un *editor* propi inclouen des de periodistes autònoms residents a Nova York fins a novel·listes de *best sellers*. Explicaré què fan aquests *editors* en un context com Catalunya, i també per què no són sempre fàcils de trobar i algunes raons que expliquen la varietat en la seva forma d'entendre l'autor i la tasca de treballar el seu text. Amb aquesta informació, els usuaris d'aquest servei —siguin autors

ells mateixos o directors de revistes que reben manuscrits que requereixen una correcció intensa i analítica— podran administrar millor els recursos disponibles en el mercat.

PER QUÈ ELS AUTORS TROBEN LA NECESSITAT D'UN CORRECTOR LINGÜÍSTIC PROPI?

La paraula *copyeditor* és del món dels diaris, i els grans periòdics del món preinformàtic sabien que no se separa la part tècnica de la llengua de la seva part intel·lectual. Abans de la introducció dels ordinadors en la producció editorial, durant la dècada dels anys setanta, els grans periòdics tradicionals comptaven amb la figura del *city desk editor*, que era un home (sempre un home em sembla) amb sòlida experiència, i respectat. Era la persona que ho sabia i feia tot millor i més ràpid que ningú altre. Sabia de política, d'economia i de cultura, tenia una memòria llarga i, per tant, decidia quins continguts anirien a les diferents planes, i on enviar els *reporters* i els fotògrafs. També, per cada escrit era l'últim *copyeditor* (la paraula *copy* en l'argot dels diaris de llengua anglesa equival a 'text escrit') i a més posava els títols. Regnava sobre l'estil, la veu: es responsabilitzava de la correcció dels continguts i de la llengua.

La producció editorial de llibres i revistes acadèmiques era una mica més reposada perquè els autors havien de ser més erudits. Una noció popular és que el creador d'un text enviava el seu manuscrit en condicions excel·lents, des del punt de vista intel·lectual i creatiu, i el corrector en aquest context esmenava algun lapsus lingüístic, trobava alguna incoherència i supervisava la imposició de l'estil tipogràfic de la revista o de la casa editorial. Semblava una feina menor a molts, i de vegades els autors d'abans es queixaven que els correctors no els entenien, que imposaven regles arbitràries. No obstant això, els llibres duien uns quants testimonis d'agraïments als correctors clàssics.

Avui, els processos editorials s'han accelerat a tot arreu i en moltes editorials (en anglès, *publishing houses*). Sovint un corrector «*in house*» principalment té cura de l'aspecte del text, i entra molt poc en el llenguatge. Per descomptat, no actua sobre la presentació del contingut. Els textos es publiquen aproximadament com arriben, es fa una correcció ortogràfica mecànica, s'introdueixen les fonts tipogràfiques estipulades i potser hi ha una revisió ràpida de la gramàtica. La gran editorial Elsevier intenta dir-ho de forma explícita en la seva pàgina web

(<http://www.elsevier.com/wps/find/authorsview.authors/languageediting/copyediting>).

Corregiran, ens expliquen, l'ortografia i la gramàtica bàsica —però després fan una llista d'uns quants aspectes lingüístics bàsics que no toquen: incoherència en temps verbals, utilització de pronoms, puntuació. No ens ha de sorprendre aquesta confusió perquè és ben difícil separar la part mecànica i la part intel·lectual de la redacció: de fet, el concepte d'edició és el d'un *city desk editor* d'abans. El resultat és que ara és responsabilitat de l'autor que el text entregat estigui llest per publicar, i per tant, els autors savis, que coneixen el valor que té un altre parell d'ulls, es veuen obligats a treballar amb un *author's editor*. Els autors en països no anglòfons senten la necessitat més agudament, però en aquests àmbits la demanda sobrepassa l'oferta, sobretot perquè no és una professió gaire coneguda ni visible. No atrau candidats fàcilment. Per tant, s'han de reclutar.

QUÈ FAN ELS *AUTHOR'S EDITORS*?

La correcció lingüística és la mínima tasca necessària però sovint és insuficient.

En 2002 vaig analitzar un text científic, escrit per un metge i professor espanyol, que va ser retirat el 2001 per la societat científica a què pertanyia la revista en tan sols dues setmanes (Kerans, 2002). El cas era interessant perquè demostrava el perill de suposar que no cal entregar un text en condicions excel·lents, i que si un text va ser acceptat pels revisors devia estar bé i comprensible per als lectors habituals de la revista. L'article, amb el títol «The origin of Palestinians and their genetic relatedness with other Mediterranean populations», va tenir la mala sort de sortir la mateixa setmana que van caure les torres bessons a Nova York, cosa que va augmentar indubtablement el seu «impacte» quan la revista va arribar a les cases dels subscriptors. Hem de suposar que el títol va atraure més atenció de la que un article científic rep habitualment, ja que les protestes sobre el llenguatge de reivindicació política i per continguts no apropiats per un article científic van començar a arribar a la directora de seguida. Els problemes identificats pels lectors són els que un *author's editor* experimentat hauria pogut arreglar, però que un corrector d'editorial com descriu Elsevier en la seva pàgina web no hauria modificat. Per exemple, els lectors de l'article van comentar molt l'ús de *concentration camps* per referir-se als camps de refugiats a Palestina. És un terme que tindria una aplicació àmplia en castellà però no en anglès, en què s'utilitza només per als camps d'exterminació de l'Alemanya dels nazis.

En la meua anàlisi lingüística (Kerans, 2002), una frase que em va cridar l'atenció, perquè insinua que hi havia uns problemes més subtils, es veu en la figura 1. Quan un text conté dos o tres errors gramaticals, malgrat siguin superficials, el lector s'esforça per imaginar el sentit que té. Segons l'opinió de totes les persones que vaig consultar, el significat de la primera frase en la figura era que Israel va iniciar la guerra de 1948 (expressada per la segona frase, la correcció senzilla). En realitat, els molts anys de corregir textos escrits per persones de llengua catalana o castellana em fa creure que aquest no era el sentit. El més probable és que es tractava del clàssic error de posar un subjecte després del seu verb que tots els professors d'anglès veiem sovint: no volia dir «*Israel started a war*» sinó el més neutre «*a war started*» després de la declaració d'independència (la tercera frase, la correcció alternativa). Aquí, però, és difícil de detectar perquè la correcció ortogràfica i la presentació polida en una revista publicada dona la impressió que les paraules deuen estar ben pensades, ben revisades. (Tothom imagina un bon procés de *peer review* i d'edició, i, per tant, una intencionalitat.) La presència d'altres errors subtils i que una correcció ràpida encarregada per part de l'editorial no els hagués notat suggereix que no va ser així. Aquests són el tipus d'errors que fan que un *author's editor* com cal discuteixi i rectifiqui amb el vistiplau de l'autor.

FAQ 2: What do AEs do? – and can? and should?

Israel's self-proclaimed independent in 1948 and started a war against Muslim Palestinians and other Muslim neighbouring countries.

Israel's self-proclaimed independence in 1948 and started a war against Muslim Palestinians and other Muslim neighbouring countries.

Israel's self-proclaimed independence in 1948 and started a war with against Muslim Palestinians and other Muslim neighbouring Muslim countries started.

Mediavalles Edicions i Traduccions

Primères Jornades Catalanes de Revistes Científiques – 2007 - IEC

36

FIGURA 1. La frase incorrecta, combinació del possessiu amb un adjectiu (**Israel's independent*), confon, i fa que el lector hagi de corregir-la mentalment. El conjunt *started a war* és correcte gramaticalment però faltaria un subjecte per a *started*. Com que *independence* no pot ser un agent, sembla que els lectors suposen que deu ser *Israel* el subjecte, sense la inflexió del cas genitiu. Però *a war started*

seria l'ordre de paraules que rectificaria un probable error clàssic de transferència del castellà, de posicionament del subjecte després del verb. Contribueix també a la confusió la falta d'especificar lingüísticament qui va ser *against*. Hi ha dues correccions possibles: 1) *In 1948, Israel's act of self-proclaimed independence started a war between them and the Muslim Palestinians and neighbouring Muslim countries*; o 2) *Israel proclaimed independence in 1948 and a war with Muslim Palestinians and neighbouring Muslim countries started*. La primera és poc probable, en part perquè exigeix més intervenció lingüística.

Així, un corrector al servei de l'autor pot fer més que corregir errors evidents. L'article també va dur anomalies més profundes, d'organització i presentació científica (*framing* de l'estudi i de les dades). Per exemple, hi havia una introducció llarga que no portava la justificació per l'objecte —el *gap in the literature* que sol precedir l'objectiu (Swales, 1990). (Apareixia finalment al començament de la discussió.) Fàcilment, aquesta introducció poc convincent podria explicar les acusacions d'*inappropriate* que va rebre l'article, que tenia un objectiu la segona part del qual era força sorprenent (figura 2a). Un *author's editor* que vetlla per l'interès del seu client discutiria la conveniència de suposar que dades sobre el perfil HLA (antigen leucocitari d'histocompatibilitat) d'unes poblacions podria contribuir a entendre un conflicte de fa només cinquanta anys! És possible que una senzilla excisió d'aquesta part de l'objectiu hauria ajudat a salvar l'article (figura 2b). Però si l'autor hagués insistit que no volia sacrificar-la, hauria pogut utilitzar l'*author's editor* per afegir una atenuació (*hedging*), que es fa molt en anglès, amb paraules com *possiblement* o verbs com *contribuir a la nostra entesa* en lloc del més fort *explicar* (figura 3a). Dubto, però, de la suficiència d'aquestes mesures senzilles. Un *author's editor* que actua com un primer lector aliè al projecte, com a *surrogate referee* hauria invitat l'autor d'afegir i especificar més, atenuant però també aclarint les raons per a l'estudi. No he mantingut cap conversa amb els autors de l'article i, per tant, no puc saber la seva intenció, però imaginem que haguéssim arribat a una revisió com es proposa en la figura 3b. Podria l'article haver atret defensors fins i tot en la tardor de 2001? En la forma publicada, més aviat inspirava vergonya i el reconeixement d'un inadequat control de qualitat per part de l'autor —i també la incapacitat del procés editorial de moltes revistes per ajudar a trobar manuscrits amb problemes sistèmics. (Les implicacions editorials del cas es van analitzar en el *British Medical Journal* (Shashok, 2003).)

Simple revision of the objective from Amaiz-Villena et al (2001b, retracted 2001)

(a) The aim of the present study is to examine the genetic relationships of the Palestinians with their neighbours (particularly the Jews) and other Mediterranean populations in order to: 1) **discover the Palestinian origins**, and 2) **explain the historic basis of the present day Middle East conflict between Palestinian and other Muslim countries with Israelite Jews.**

(b) The aim of the present study is to examine the genetic relationships of the Palestinians with their neighbours (particularly the Jews) and other Mediterranean populations ~~in order to: 1) **discover the Palestinian origins**, and 2) **explain the historic basis of the present day Middle East conflict between Palestinian and other Muslim countries with Israelite Jews.**~~

UPC – Critical Thinking: Publication Skills (Kerans) 35

FIGURA 2. Els crítics deien que l'article era inapropiat (nota els conjunts de paraules que evocuen el patriotisme més que la ciència). Treure la innecessària segona part de l'objectiu (b) hauria estat un pas adient per evitar aquesta reacció. Un autor i el seu *editor* haurien d'esperar una discussió franca d'aquest tipus de problema textual i consensuar la millor manera de solucionar-lo.

Hedging vs specification of an objective (Amaiz-Villena et al (2001b, retracted 2001)

(a) The aim of the present study is to examine the genetic relationships of the Palestinians with their neighbours (particularly the Jews) and other Mediterranean populations in order to **contribute to our understanding of the Palestinian origins** and **possibly shed light on the the historic basis of the present day Middle East conflict between Palestinian and other Muslim countries with Israelite Jews.**

(b) The aim of the present study is to examine the genetic relationships of the Palestinians with their neighbours (particularly the Jews) and other Mediterranean populations. **HLA genotyping may be able to provide objective evidence to corroborate or question archeological, linguistic and traditional theories of the history of migration and conquest of a region that is still affected by conflict.**

UPC – Critical Thinking: Publication Skills (Kerans) 35

FIGURA 3. L'atenuació (*hedging*) és un recurs que un assessor lingüístic pot ajudar a aconseguir. Però una versió senzilla (a) és convincent només als convençuts. (En anglès utilitzarem la frase *preaching to the choir*, 'predicar als conversos', per a aquest tipus de redacció). La segona opció (b) atenua però també especifica les raons per l'objectiu. Aquestes versions són inventades i no sabem si reflecteixen les intencions de l'autor. Caldria que un *author's editor* actués conjuntament amb l'autor en aquests casos.

És un cas extrem i desafortunat, però l'explico perquè demostra que la correcció i els continguts no es poden separar. Un *editor* que actua amb un grup d'autors i per a un grup d'autors abans de sotmetre el seu article i també durant la seva defensa (amb la redacció de la carta *point-by-point* als revisors) és una resposta a la incertesa dels processos de revisió i edició posteriors. En la literatura d'ensenyament d'anglès, un article conegut explica un cas menys dramàtic d'un acadèmic xinès (anomenat *O*) a qui una revista especialitzada d'importància va acceptar un article, per sotmetre'l posteriorment a una correcció extensiva i intensiva (Flowerdew, 2000). L'autor anònim comentava que el corrector de l'editorial o el comitè —els processos no eren del tot transparents— va girar el contingut cap a la direcció que ell volia:

He felt that the in-house editor played a major role in shaping the focus of the paper, in «putting his own agenda on the paper». The disciplinary orientation of the in-house editor led *O*. to emphasize certain aspects that he himself considered minor... (p. 142)

La lliçó que aprenc d'aquestes anècdotes —que correspondrien a casos clínics en la literatura biomèdica— és aquesta: com més responsabilitat pren l'autor i el seu grup de treball a casa, menys s'han de refiar durant el procés de revisió i publicació extern. I en aquesta tasca, l'*author's editor* és el seu aliat.

L'*author-helpful editing*, d'altra banda, és un tipus de correcció que s'aplica en algunes revistes en llengua anglesa de països no anglòfons que és molt semblant a l'*author's editing*, malgrat que s'efectua dins l'activitat editorial. Els noms més associats amb aquesta tendència són els del *Croatian Medical Journal* i dels seus codirectors Ana i Matko Marušić. El sistema consisteix a invertir força temps i esforç des de l'equip editorial per orientar l'autor amb molta cura sobre com revisar i presentar el seu article de forma rigorosa en una fase prèvia a la revisió, amb la finalitat d'assegurar que és de prou qualitat perquè sigui revisat pels *referees* internacionals amb què compta la revista. La filosofia ha estat explicada (Marušić i Marušić, 2001) i també els detalls de com dur-la a terme (Misak *et al.*, 2005). He vist variacions més senzilles aplicades aquí a Espanya i es pot fer durant l'acte de traducció també. Un exemple que he utilitzat per explicar la noció de qualitat en la traducció mèdica és la interpretació de la paraula castellana *ausencia* per *presence* en la versió anglesa d'una frase (i, per descomptat, modificar el castellà original també). El context era un estudi en el qual es va aïllar l'antigen carcinoembriònic en el rentat pleural: un criteri d'exclusió seria la

presència d'efusió pleural, no la seva absència com havia notat el text original —un lapsus fàcil de fer i també de traduir o de passar per alt en una fase de correcció ortogràfica senzilla. Es poden classificar intervencions textuais d'aquest tipus durant el procés editorial dins el conjunt d'*authors editing* en la mesura que és un servei a favor dels interessos dels autors i que els autors estan involucrats.

METÀFORES I CONSELLS PER TROBAR, ENTRENAR I ADMINISTRAR ELS RECURSOS DELS *AUTHOR'S EDITORS*

Sovint en la comunitat de directors de revistes biomèdiques se suposa que la persona que ajuda un autor ha de ser o col·lega o un escriptor fantasma (*ghostwriter*). És important dir que, malgrat que en alguns paràgrafs d'alguns articles pot semblar que l'*author's editor* ha intervingut molt, això no treu l'autoria del text si treballen conjuntament. Un article és una història d'una experiència científica o argument. Quan és bo, és original i té la veu de l'autor: un *editor* propi se sotmet a les intencions de l'autor, i preserva la seva autoria —no la hi treu.

Els *author's editors* en general no són els *medical writers* que els editors de revistes temen, perquè els associen amb la col·locació d'articles amagant interessos econòmics dels laboratoris farmacèutics (vegeu discussions sobre assumptes d'autoria en el fòrum digital de la World Association of Medical Editors: <http://www.wame.org/wame-by-topic#authorship>). Almenys en països no anglòfons, som en un sector dins el marc de l'ensenyament de llengües (anglès en general) i de traducció i, per tant, els nostres honoraris acostumen a ser de l'ordre d'aquests professionals. Oferim un servei que és híbrid, una barreja de serveis artesans en funció de les necessitats i de la voluntat del client, i dels interessos o de les capacitats de l'*editor*. L'assessor lingüístic pot ocupar-se de les tasques de docent de llengua, d'orientador de redacció, de traductor i de vegades, o per a parts del manuscrit, de *surrogate reviewer*. La tasca pot durar només unes tres hores per a un article no gaire llarg i d'una versió molt polida postrevisió per part d'una revista. No obstant això, de vegades algun article de primera entrega ha requerit unes vint hores; en aquests casos han calgut unes quantes revisions i discussions o correspondència entre el corrector i els autors. A més es podrien afegir unes quantes hores per correccions postrevisió per a articles complexos o difícils de col·locar en una revista per raons diverses. Més que

ghostwriters, una comparació que podria ser apropiada en els casos en els quals ajudem a redactar o revisar analíticament parts dels articles dels autors és la de l'escrivà que recordo encara a la plaça de la Gardunya els dissabtes durant els vuitanta. Cal remarcar que els clients que utilitzen un *scribe* no són només els analfabets. Es poden trobar als jutjats en algunes cultures, al servei de lletrats que necessiten un escrit ràpid i els falten els mitjans físics o temps per tornar al despatx. I són al servei de qualsevol persona que requereix habilitats com podria ser, lògicament, agilitat amb una llengua.

Els *author's editors* es troben en universitats i serveis de llengua, en acadèmies d'anglès, contractats en institucions d'investigació o en llistes de proveïdors autònoms de serveis que treballen per a aquestes institucions, entre els col·lectius de traductors i oferint serveis a Internet. La forma d'afrontar la tasca pot diferir força segons la formació del corrector i cal aprendre a treballar amb ells, atès que no és una professió amb una pràctica establerta. La taula 1 recull les meves observacions sobre les actituds amb què m'he trobat en diferents persones que treballen en aquest camp. Cal insistir que en la categoria *altres* he vist molta varietat, entre els més dèbils però també entre els més competents. És important que l'autor que vol un *editor* conegui el seu ajudant, vingui del col·lectiu que sigui, i que l'orienti al que vol aconseguir.

TAULA 1

*Actituds i tendències dels correctors de l'autor, segon les àrees de la seva formació
i experiència de fons*

Traductor

- Parteix d'una actitud de respecte al text, en la seva forma actual.
- Es fixarà si la redacció inspira respecte. (Si no n'inspira, no necessàriament actuarà per rectificar el problema; podria actuar de forma independent.)
- Sent interès i lleialtat per les llengües.
- Acostuma a ser independent, autònom.
- Alguns tindran experiència d'autoria, la qual cosa podria ser un avantatge.

Expert en una disciplina

- Tendeix a parar atenció al contingut, principalment. Podria llegir el text amb actitud de revisor més que de corrector lingüístic. (És un avantatge, però el desavantatge és que podria portar a lapsus lingüístics si no té experiència amb textos.)
- És possible que tingui experiència treballant en equips similars als que formen els autors per redactar.

- És probable que hagi tingut experiència pròpia d'autoria i, per tant, conegui el sistema de publicar en revistes. És un avantatge, però és convenient assegurar que els costums siguin els mateixos en la disciplina de l'autor.

Docent de llengua o de redacció

- Pot tenir una orientació més social, menys independent —de servei i ajuda als autors. (Podria ser un avantatge, però els podria considerar com a aprenents de la llengua, sigui o no sigui el cas.)
- Sent lleialtat a les persones, als estudiants i ho transfereix a l'autor, cosa que facilita les seves ambicions.
- Respecta el control de l'autor sobre el text; podria sentir certa angoixa vers els continguts altament tècnics i matemàtics.
- És menys probable que tingui experiència d'autoria (però és possible).

Altres

- Molta variabilitat d'actituds; també les àrees d'experiència i de formació varien molt.
- Poden ser molt independents i de disponibilitat variable.
- De vegades hi ha deficiències però també de vegades es troben persones polimàtiques.

Cal compensar per les mancances que hi pot haver, i cal treure profit dels avantatges del corrector escollit. Per exemple, a alguns traductors, els hauran d'insistir que tinguin una actitud crítica, perquè solen respectar al text preeditat com un text acabat, escrit en pedra. Per tant, cal estipular protocols per actuar i especificar les expectatives. A un expert en una disciplina, li pot semblar que els costums propis de la seva disciplina i la seva experiència formen una regla general: no sempre coneixen les bones pràctiques en altres camps. L'autor ha de dialogar amb fermesa, però també amb flexibilitat per poder aprofitar els coneixements d'aquestes persones. Dels professors d'anglès, l'autor pot esperar que la majoria no deuen haver escrit articles de recerca. Caldrà orientar-los donant-los exemples i insistint que sí, que poden entendre el seu article. És aconsellable treballar directament amb ells, almenys al principi, per aprofitar el seu coneixement de la llengua i el seu desig d'expressar el que l'autor vol.

Davant aquesta varietat de pràctiques en el camp, l'associació Mediterranean Editors and Translators es va fundar amb la intenció de contribuir a l'homogeneïtzació de coneixements i d'habilitats, mitjançant fomentar el diàleg i la formació continuada entre els proveïdors de serveis de correcció d'anglès. Mentre nosaltres continuem amb la nostra tasca, a curt termini els autors poden actuar en quatre àrees per tal de millorar la qualitat de servei: 1) estudiar amb l'*editor* i dins l'equip de redacció com volen

treballar —fer una anàlisi SWOT, de *strengths*, *weaknesses*, *opportunities* i *threats*, per poder analitzar la forma de treure més profit de forma eficient; 2) invertir en la formació continuada del corrector per compensar les possibles mancances —ja que el mercat proporciona poques persones que són ideals ja d'entrada—; 3) invertir en les eines necessàries (manuals d'estil; correctors ortogràfics especialitzats, programes d'anàlisi lingüística per estudiar les característiques dels textos patró; programes de traducció assistida amb memòria), i 4) planificar prou temps per a aquesta inversió d'esforços, tot treballant conjuntament.

AGRAÏMENT

Octavi Boada ha participat com a corrector de l'autora (*author's editor*), corregint i fent suggeriments que han ajudat a millorar la versió original del manuscrit.

BIBLIOGRAFIA

- ARNAIZ-VILLENA, A.; ELAIWA, N.; SILVERA, C.; ROSTOM, A.; MOSCOSO, J.; GÓMEZ-CASADO, E.; ALLENDE, L.; VARELA, P.; MARTÍNEZ-LASO, J. «The origin of Palestinians and their genetic relatedness with other Mediterranean populations». *Human Immunology*. 62, 9 (2001b, retirat 2001), p. 889-900.
- FLOWERDEW, J. «Discourse community, legitimate peripheral participation, and the nonnative-English-speaking scholar». *TESOL Quarterly*, 34(1) (2000), p. 127-150.
- KERANS, M. E. «Close to home: notes on the post-publication withdrawal of a Spanish research paper». *Ibérica* [en línia], 4 (2002), p. 39-54. <<http://www.aelfe.org/documents/text4-Kerans.pdf>> [Citat 20 gen 2008]
- MARUŠIĆ, M.; MARUŠIĆ, A. «Good editorial practice: editors as educators». *Croat Med J* [en línia], 42 (2001), p. 113-120. <<http://www.cmj.hr/2001/42/2/11259730.pdf>> [Citat 20 gen 2008]
- MARUŠIĆ, M.; MISAK, A.; KLJAKOVIC-GASPIC, M.; FISTER, K.; HREN, D.; MARUŠIĆ, A. «Producing a scientific journal in a small scientific community: an author-helpful policy». *Int. Microbiol* [en línia], 7(2) (juny 2004), p. 143-147. <http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1139-67092004000200010&lng=pt&nrm=iso> [Citat 20 gen 2008]
- MISAK, A.; MARUŠIĆ, M.; MARUŠIĆ, A. «Manuscript editing as a way of teaching academic writing: experience from a small scientific journal». *J Second Language Writing*, 14 (2005), p. 122-131.
- SHASHOK, K. «Pitfalls of editorial miscommunication». *BMJ* [en línia]. 326 (2003), p. 1262-1264. <<http://www.bmj.com/cgi/content/full/326/7401/1262>> [Citat 20 gen 2008]
- SWALES, J. M. *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.